

פרשת מקץ

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- א. השבטים יורדים למצרים מפני הרעב
- ה. משה יוסף ואחיו
- ב. יוסף מתנכר לאחיו ואוסר את שמעון
- ה. פרעה חולם שני חלומות
- י. מציאת הגביע באמתחת בנימין
- מ. האחים יורדים למצרים בשנית
- ד. 7 שני שבע ולידת מנשה ואפרים
- פ. יהודה ערב לבנימין
- ו. פרעה שם את יוסף על כל מצרים
- י. האחים חוזרים לא"י וצער יעקב
- ע. יוסף שומע ופותר את חלומות פרעה

שאלה לשולחן השבת

"ועל השניות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו"

מבואר שאמר יוסף לפרעה שעצם כך שחלם את החולם פעמיים, הדבר מלמד אותנו כי פתרונו יחל ממש בקרוב.

יש לבאר אם כן, מדוע שחלומותיו של יוסף עצמו, שחלם פעמיים שאחיו משתחווים לו, לא התגשמו אלא לאחר יותר מעשרים שנה לאחר מכן, הלא חולם שנכפל הוא סימן לכך שיגיע בקרוב?

מטרת השאלה הינה לעודד דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדוף מקורות, אם ישנם) ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"והביאו את אחיכם הקטן וגו' ואת הארץ תסחרו" - 'תסחרו - תסובבו' (רש"י)

יש לבאר למה התכוון רש"י בפירושו. וניתן לומר על פי המדרש שטען יוסף כנגד אחיו שהם מרגלים, והראיה לכך היא מזה שהתפזרו בעיר ונכנסו בעשרה שערים שונים. והשיבו לו השבטים, שבשביל האחד אשר איננו התפצלנו לחפשו בעיר כדי לפדותו. לכן, כשאמר להם יוסף 'את אחיכם הקטן תביאו ויאמנו דבריכם', לפי זה אחרי שיאמנו דבריהם, שוב יהיו רשאים להסתובב בעיר כאות נפשם. אמנם, ליעקב אביהם לא יכלו לספר את האמת, משום שחשב יעקב שיוסף נטרף והחרימו את כולם מלגלות לו הדבר, לכן אמרו לו לשון 'תסחרו' שהוא משתמע לשתי לשונות: לשון מסחר ולשון סיבוב, ויחשוב שכונתם על פרקמטיא ומסחר שירשה להם לעשות בעיר. (ליקוטי בשמים)

"קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים" לכאורה יש אריכות מיותרת בפסוק. וניתן לומר שבא הדבר לרמוז לכך, שכאשר ראה יעקב שתוכפות עליו צרות, התחזק ואמר לבניו להקפיד בעניין 100 ברכות ביום ('זמרת הארץ' - שהברכות קרויות זמירות). ורמזות הברכות כך: "בכליכם" - טבילת כלים. "והורידו" - תפילת הדרך. "צרי" - מסממני הקטורת, ברכת בשמים. "דבש" - שהכל - נכאת" - שעווה לברכת מאורי האש. "לוט" - כתוב שמי שרואה את לוט מברך זוכר הצדיקים. "בטנים" - אדמה. "שקדים" - העץ. "שובו אל האיש" - שחלק מכבודו לבני אדם. (ע"פ דרך שיחה, ורי"ק)

"אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם אנהנו נהיה לאדני לעבדים"

יש לבאר מה החילוק בין דברים אלו לבין דבריו של יעקב ללבן: "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה", וביאר שם רש"י בשם המדרש: 'מאותה קללה מתה רחל בדרך'. ואילו כאן לא מצינו שנענש בנימין על קללה זו של אחיו כשם שנענשה אמו? ויש לומר: א. יש לחלק שרחל אכן גנבה את התרפים ולכן נתפסה בקללת יעקב, אבל בנימין לא עשה דבר שלא כהוגן. ב. אולי ניתן לחלק בין הלשונות של 'לא יחיה' לבין 'ומת'. שהרבה ישנם חיים החשובים כמת אבל לא לחיות זו לשון חד משמעית שלא נתונה לפרשנות. ג. כשיעקב אמר את דבריו, לבן שתק והסכים לדבריו, אך כאן מיד סתר מנשה את הצעתם ואמר שיהיה עבד. (טיב התורה) ד. חס עליהם הקב"ה ועל צערו של יעקב ולכן לא התקיימה הקללה. ה. להגיד שאדם ימות אין זו קללה שהרי כולם ימותו בסופו של דבר, אך לומר עליו שלא יחיה יותר זו קללה. ו. יעקב מסר את דין הגנב למיתה בידי שמים והשבטים למיתה בידי המלכות. ז. כוונת השבטים הייתה מחוכמת. שהבינו מיד שכנראה שמו להם את הגביע בעלילה כמו ששמו להם את כספם, ואמרו לממונה על בית יוסף ששם את הגביע מעבדי יוסף הוא ובן מוות הוא. (מתוק מדבש) ח. שיטת הכל-בו ועוד פוסקים שחמץ שאינו ידוע אינו עובר עליו בבל יראה ובל ימצא. דהיינו שחפץ שאינו ידוע הנמצא אצל בעל הבית לא נקרא שנמצא שם. אמרו השבטים: "אשר ימצא אתו" כלומר, שיהא בגדר 'נמצא' אתו, וזהו רק אם ידוע לו וממילא לגבי הגביע הרי לא היה ידוע כלום לבנימין ואין הוא בכלל הקללה. (ר"י אדלשטיין) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

צפנת פענח - בשולחן השבת!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. בבית פוטי פרע גדלה, ואשת יוסף הייתה
- ב. מילה נרדפת לתבואה
- ג. נמצא באמתחת בנימין
- ד. שבע הפרות השניות היו -
- ה. דברי פרעה לעבדיו על יוסף
- ו. תגובת האחים למציאת הגביע
- ז. אחי יוסף לא הכירוהו כי היה לו _____ (רש"י)
- ח. לא הצליחו לפתור את חלומות פרעה
- ט. שבע הפרות היו בריאות ו-
- י. הוא ערב ליעקב לשלומו של בנימין
- כ. מקצועו של פוטי פרע
- ל. מצא ראשון את הכסף באמתחתו (רש"י)
- מ. יוסף האשים את אחיו שהם
- נ. מנשה נקרא בשמו כי- "אלוקים בכל עמלי"
- ס. יעקב פחד על בנימין כי בשעה זו השטן מקטר
- ע. כך כינה שר המשקים את יוסף (2)
- פ. פרעה ראה בחלמו הראשון
- צ. כך קרא פרעה ליוסף
- ק. השבלים הרעות בחלום פרעה היו שדופות _____
- ר. פרעה ענד ליוסף על צווארו
- ש. יוסף אסר אותו לעיני אחיו
- ת. מה קרה לרוח לפרעה, בבוקר כשנזכר בחלמו?

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. מזון לחמורים
- ב. הפרות הדקות סימלו -
- ג. האחים תכננו לקחת בכח את יוסף: 'או _____' (רש"י)
- ד. "את אשר האלוקים עושה _____ לפרעה"
- ה. "_____ היא למצרים לאכול עם העברים"
- ו. פרעה נתן ליוסף את _____
- ז. יוסף _____ אוכל במטמון כהכנה לשני הרעב
- ח. "_____ ויחלף שמלותיו"
- ט. כך מתרגם אונקלוס את המילה: "האמת"
- י. "_____ היו כולנה"
- ך. לפני יוסף כך קראו, כשבמרכבה אותו הרכיבו
- ל. כזה שובע בא על מצרים
- מ. "אברך" הוא 'אב בחכמה ורך ב_____ (רש"י)
- ן. הציע ליעקב ראשון כי יערוב לבנימין
- ס. "_____ איש על חמורו"
- ע. היו במצרים _____ שנות _____
- ף. הושב לאחי יוסף בפי אמתחתיים
- ץ. מתורגמן
- ק. "על פיך _____ כל עמי"
- ר. כך כינה שר המשקים את יוסף
- ש. ממנחת יעקב ליוסף
- ת. משאת בנימין גדלה משל אחיו בחמש _____

כתרגומו

כל פנה נדיא דעלייה מילה מתחילת אונקלוס נכנסה לעדריין של לוננו.

"בריאות" (מא,ח) = "פטימן". המילה העברית 'פיתום' המתארת האכלה מרובה.

מן המדרש

מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא, שנאמר לו בחלום: 'באדר אתה מת, וניסן אינך רואה, ומה שזרעת לא תקצר'. והיה מצר על החלום הרבה, עד שסיפר את חלמו לפני רבי עקיבא. אמר לו: 'באדר אתה מת - בהידורה של תורה אתה מת. וניסן אין אתה רואה - שוב אין בא לידי נסיון. ומה שזרעת אין אתה קוצר - בניך אין אתה קובר'. שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל: 'ראיתי (בחלום) את שני לחיי שנשרו'. אמר: 'שני גדודי רומי יעצו עליך רעה ומתו'. אמר לו בר קפרא לרבי: 'ראיתי (בחלום) חוטמי שנשר'. אמר לו: 'חרון אף נסתלק ממך'. אמר לו: 'ראיתי שני ידי שנחתכו'. אמר לו: 'לא תצטרך למעשה ידיך'. אמר לו: 'ראיתי שתי רגלי שנקטעו'. אמר לו: 'על סוס אתה רוכב'. אמר רבי חנינא: הרואה באר בחלום, רואה שלום, שנאמר 'ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים'. רבי נתן אומר: מצא תורה, שנאמר: 'כי מוצאי מצא חיים', וכתוב כאן: 'באר מים חיים'. רבא אמר: חיים ממש. אחד שנה לפני רב ששת: 'הרואה נחש בחלום, פרנסתו מזומנת לו. ואם נשכו - נכפלה לו פרנסתו. אך אם הרג את הנחש - אבדה פרנסתו'. אמר לו רב ששת: 'כל שכן שאם הרגו נכפלה פרנסתו', ואין הדבר כן, אלא רב ששת בעצמו ראה נחש בחלמו והרגו, ורצה לפתור לטובה. (מלוקט ע"פ ברכות פ"ט)

מילה בפרשה

**נכנס לחנות לקנות מזון,
כי סדק בגופו גרם לרזון,
לא שלט בחלקי החשבון,
ונאלץ לשלם עם קופון.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תפרסם אי"ה בגיליון הבא

שעשועי דאורייתא

"שלום לעבדך לאבינו עודנו חי"

באלו מקומות נוספים בתורה כתוב: 'עודנו'?

מצאו נא בפרשה:

1. שלוש מילים בנות תשע אותיות. (אחת מתוכן מופיעה פעמיים)
2. מילה בת שלוש אותיות עוקבות בסדר הא' ב'.
3. את שמותיהן של שתי פרשות המופיעות ברציפות.
4. שתי מילים רצופות זהות בניקוד שונה.
5. את שמותיהן של עשר פרשות בתורה.
6. אחד משבעת המינים.

ושפני טמוני חול

האם במצרים היה צורך ברישיון נשק?

השנה אנו קוראים בפרשת מקץ את ההפטרה הרגילה ולא הפטרה של שבת חנוכה. הפטרה זו נדירה ביותר, שכן ברוב השנים פרשה זו חלה בחנוכה. הפעם הבאה שחנוכה יסתיים לפני שבת פרשת מקץ, תהיה רק בעוד 17 שנים, בשנת ה'תת"א.

"צפנת פענח" - 'מפרש הצפונות' (רש"י)

על פי רש"י, לכאורה היה צריך להיקרא: 'פענח צפנת' שהוא מפענח הצפונות ולא צפנת פענח? אלא, התורה מודיעה לנו בזכות מה זכה יוסף לכהן: 'צפנת' - בגין שהיה מצפין חכמתו ומצניע מעשיו הטובים, לכן זכה שיהיה 'פענח' שנפתחו לפניו שערי חכמה שערי בינה שערי עצה טובה שערי גדלות וגדולה. (שפ"א)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ותאכלנה הפרות הדקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאת"

2. "יעשה פרעה ויפקד המלך פקדים על הארץ והמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: איך ניתן לדעת האם הפרד נולד מאב סוס ואם אתון, או שמא נולד מאב חמור ואם סוסה? אמר רבי יונה: "כל שאזניו קטנות אמו סוסה ואביו חמור גדולות אמו חמורה ואביו סוס". (ירושלמי כלאים פ"ח סוף הלכה ג') ובגמרא (חולין עט.) אמר אביי שאם קולו עב, הרי הוא בן חמור, ואם קולו צלול - אביו סוס. ורב פפא אומר סימן אחר: אם אזניו גדולות וזנבו קטן - אביו חמור. ואם אזניו קטנות וזנבו גדול - אביו סוס. **לסדר את הפרשה** - "העוד אביכם חי". **חידון א' ת'** - אסנת, בר, גביע, דקות בשר, הנמצא כזה, ויקרעו שמלתם, זקן, חרטומים, טובות, יהודה, כהן און, לוי, מרגלים, שנשי, סכנה, עבד עברי, פרות, צפנת פענח, קדים, רביד הזהב, שמעון, תפעם. **חידון א' ת' הפוך** - מספוא, רעב, להרוג ליהרג, הגיד, תועבה, טבעתו, גזז, ויגלח, הקשוט, עלי, אברך, גדול, שנים, ראובן, ויעמוס, שבע, כסף, מליץ, ישק, נער, דבש, ידות. **שעשועי דאורייתא** - עוד פעמיים בפרשה: "העודנו חי", "והוא עודנו שם". ובפרשות: וירא ("ואברהם עודנו עומד"), חיי שרה ("בעודנו חי"), ויצא ("עודנו מדבר עמם"), בהעלותך ("הבשר עודנו בין שיניהם"). 1. "באמתחתינו" (2), "ולמולדתנו", "באמתחתיכם". 2. "ממשאת כלם". 3. "וישלח ויקרא". 4. "העד העד", "שכלתי שכלתי". 5. וירא, ויצא, וישלח, וישב, וארא, ויקרא, שלח, הדברים, ראה, תבוא. 6. דבש. **מילה בפרשה חנוכה** - שבר. "נכנס לחנות לקנות מזון" - קניית אוכל=שבר, "כי סדק בגופו גרם רוזן" - סדק בגוף הוא כמו שבר, "לא שלט בחלקי החשבון" - חלק ממספר נקרא שבר, "ונאלץ לשלם עם קופון" - קופון בעברית=שובר. **טמונות בפרשה** - 1. צנימים - "מאכג", 2. חלום השיבולים (מאה), 3. "חמש ידות" (מג, לד), 4. "שבע (שיבולים) דקות" (מאו), 5. "עד כי חדל לספור" (מא, מט), 6. "ותעש הארץ... לקמצים" (מא, מז), 7. הפרות הרעות (מא, ג), 8. "ויגלח" (מא, יד), 9. שפע שני השבע 10. "גביע הכסף" (מד, ב), 11. "שלא ראה חופתי" (רש"י מג, ל), 12. "דבש" (מג, יא), 13. התימת זקן (רש"י מב, ח), 14. "בטנים", ורש"י: 'ראיתי פשיטצי"ש [פיסטוקים] ודומה לי שהם אפרסקין' (מג, יא), 15. "מרגלים" (מב, ט), 16. "בר כחול הים" (מא, מט), 17. "לא ירים איש את ידו" (מא, מד), 18. "פרות... ותרעינה באחו" (מא, ב), **טמונות בהפטרה** - 1. "שתיים אנחנו בבית" (ג, יח), 2. "קחו לי חרב" (ג, כד), 3. "גזרו את הילד" (ג, כה), 4. "ויבוא ירושלים" (ג, טו) **שאלה לשלח השבת ויצא** - שאלנו: יעקב ביקש מהקב"ה שיתן לו לחם לאכול ובגד ללבוש. ויש לבאר, הרי הדבר פשוט שלחם הוא לאכול ובגד הוא ללבוש ומדוע ראה יעקב אבינו צורך להוסיף ולבאר את דבריו בצורה זו? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. הכוונה שלא ביקש אלא כדי צרכו וקיומו ולא יותר. 2. ביקש גם שיהיה בקו הבריאות ויוכל לאכול ולהתנאות בבגד ולא שיהיו מונחים בביתו כאבן שאין לה הופכין. 3. ביקש שימצא לו לחם מוכן לאכילה ובגד מוכן ללבישה ולא יצטרך לעמול זמן רב על תיקונו. (חן אהרן) 4. בדרך כלל החכמים אומרים לחם וכוונתם ללחמה של תורה, אז הדגיש שכוונתו לחם למאכל. 5. ללמדנו שיש לאדם לפרט בתפילה בקשתו בצורה סדורה וברורה.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

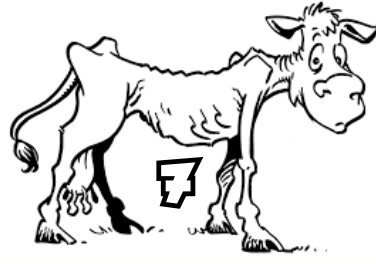
אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com חיווקים והערות: כמ"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

ת ת ת
ת 6

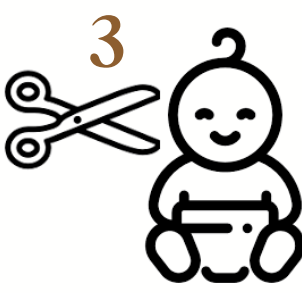

מחשבה טובה

התשובה לגיליון ה-5
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
'מתקן בשער' (רש"י לזב), 'ומסלסל בשער' (רש"י לטו)

טמונות בהפטרה

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש!
חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת! - לפרטים ולהזמנות: 052-766-5775